

Naravne nesreče, tehnološke in ekološke nezgode ter vojne so izjemna stanja, ki terjajo številna življenja in povzročajo veliko materialno škodo. Ljudje se jih zato bojimo in si po vseh močeh prizadevamo, da do njih ne bi prišlo. Vendar ljudje vseh teh dimenzij še ne obvladujemo. Vseposred se ne domujejo modrost in človečnost. Za to se po svetu še dogajajo hude naravne nesreče, epidemije, vedno huje ekološke in tehnološke nezgode, pa tudi vojne so in te so še bolj iznenadne in še bolj rušilne ter zahrbtné, kot je bila naša zadnja na primer.

S tem skupnim strahom živimo prebivalci tega planeta. Zato se ljudje v vseh deželah sveta usposabljaajo in v najrazličnejših oblikah organizirajo tudi za take primere in taka stanja. Zato, da bi nesrečam ali vojni bili kar v največji meri kos in bi bilo človeških žrtev ter materialne škode čim manj. Tudi letošnje obrambno in samozaščitno usposabljanje delovnih ljudi in občanov v delovnih organizacijah in krajevskih skupnostih sodi v sklop takih koristnih usposabljanj. Pa tudi namen in cilj današnje okrogle mize je prav takšen, zato smo k njej povabili nosilce letošnjega usposabljanja o materialni in zdravstveni oskrbi v primeru naravnih nesreč ali vojne v naši občini. K okrogli mizi smo povabili: Ivana Turka in Poljeta Kozarja iz občinskega sekretariata za I.O., Anico Paš in Janka Kramžarja iz občinskega komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj; dr. Vasto Zimic in dr. Zvonka Rauber iz zdravstvenega doma Moste, Anko Jošt – Doma iz občinskega komiteja za družbene dejavnosti, Natalijo Šturm, sekretarko občinskega odbora RK in Ivana Pivka, predsednika koordinacijskega odbora za SLO in DS pri predsedstvu OK SZDL, ki je v imenu uredništva Naše skupnosti pogovor ob okrogli mizi vodil. Pogovor je zapisal in pripravil za objavo Slavko Gerlica, fotografije pa Darja Juvan.

Pomen priprave in načrtovanja materialne in zdravstvene oskrbe prebivalstva in oboženihi si v primeru vojne ter ob večjih naravnih in drugih nesrečah.

TURK: Obrambnih priprav, ki jih koristimo tudi za reševanje ljudi in materialnih dobrin ter odpravljanje posledic v primeru naravnih in drugih nesreč večjega obsega, ne izvajajo v specializiranih in samo v tamen ustanovljenih službah, ampak je to stvar vseh subjektov v naši družbi, vseh delovnih organizacij, krajevskih skupnosti, družbenopolitičnih skupnosti, občanov in društev. Vsake izjemne razmere nenormalno obremenjujejo določene družbene dejavnosti, ki jih je v takih trenutkih treba okrepiti. Na to je seveda treba računati že danes, v normalnih razmerah. Načrtovati je treba kadre, tehniko in vse drugo. Potrebno je nenehno usposabljaliti ljudi, da bo vsak posameznik za take razmere čimbolj vsestransko usposobljen in nenehno skrbeti tudi za materialno bazo in materialne rezerve. Bistvo priprave na izjemne razmere je v tem, da se vsak subjekt, ki opravlja svojo poklicno dejavnost, hkrati pripravlja tudi za funkcioniranje in spremenjenih pogojev, tudi za najhujše razmere, ki nas lahko doletijo, to je obdobje začasne zasedbe. Kar delamo danes, moramo delati tako, da bomo to lahko delali tudi jutri. To velja za sleherni delovno organizacijo in za slehernega posameznika.

KRAMŽAR: Že nekaj let sem ob svojih delovnih zadolžitvah v občinskem komiteju za gospodarstvo in planiranje zadolžen tudi za področje materialne oskrbe za primer vojne ali drugih večjih nesreč. Take zadolžitve so sicer naporne, vendar nujne za dobre rezultate. Tako bolj celovito razmišljamo in kar delamo, vedno delamo s pristojno mislijo na izjemne razmere.

Pomen blagovnih rezerv za materialno in zdravstveno oskrbo od republike do gospodinjstev

PAŠ: Rezerve so nujen in zelo pomemben element za nadomestilo v obdobju motenj proizvodnje in preskrbe, tudi v mirnodobnem obdobju.

IVAN TURK JANI KRAMŽAR ANICA PAŠ DR. VLASTA ZIMIC

Opazam pa neko posebnost pri tem delu, ki jo moramo opraviti. Vedno namreč čakamo neka natančna navodila in direktive od višjih organov. To opazam tudi pri delovnih organizacijah. To seveda ni dobro, vsak mora imeti to skrb samostojno vgrajeno. Vsak mora priti do tega, kaj in kako bo v taki situaciji, kako bo s surovinami, z energijo, s kadri in podobno. Še posebej je to pomembno, ker vsa preskrba prebivalstva tudi v izjemnih razmerah temelji na proizvodnji in le delno na zalozah. Tudi pri tem opazam napačno mišljenje. Prenekrati mislijo, da za izjemne razmere ali vojno obstajajo velika skladišča in silosi, iz katerih bi črpali vse potrebno. Vendar to ni res. Po naših obrambnih načrtih so materialni viri za oskrbo oboroženih sil, ostalih obrambnih sestavin in prebivalstva v vseh razmerah in tudi vojne tekoča proizvodnja, popravila in obnavljanje; uvoz, vojni plen in rezerve. Iz tega vrstnega reda se vidi, da so rezerve na zadnjem mestu in da je temeljni vir materialne preskrbe proizvodnja. Materialne rezerve nastopajo le v izpadu proizvodnje, to je lahko v prvih dneh morebitne naravne katastrofe ali vojne.

Proizvodnja je torej vir preskrbe kot danes tudi v vseh izjemnih razmerah. Kako se na to pripravljajo in kako so pripravljene naše delovne organizacije?

KRAMŽAR: Ne nam in ne delovnim organizacijam ni bilo doslej lahko pravočasno pripravljati vseh zahtev iz obrambnih načrtov, ker je bila metodologija dokaj zapletena. Z zadnjo spremembo predpisa je prišlo tudi na tem področju do izboljšav, tako da se je prenomirano nekoliko omilila in racionalizirala.

Ena od pomljivosti v preteklosti je bilo tudi zmotno mišljenje o proizvodnji in izjemnih razmerah, vojni ali začasni zasedenosti. Ker so predvidevali, da bi v takih razmerah primanjkovali delavci, energije in surovine, so nekateri načrtovali v obrambnih načrtih za take razmere preprosto predvideli ukinitve proizvodnje. Tako seveda ne more biti. V zadnjem obdobju se miselnost močno spreminja. Delovne organizacije se čutijo odgovorne in dolžne načrtovati proizvodnjo v vseh razmerah, o delni

zalogi vsaj pločevinke, olje, moko, testenine, sladoled, mleko v prahu in polindustrijsko pripravljeno hrano, ki jo danes gospodinjje že rade uporabljajo. Tako zalogo nam ima sleherni gospodinjstvo, ki naj jo redno obnavlja, da se ohranja kakovost živil.

Naj gre za vojno ali velike naravne nesreče, v vseh takih primerih prihaja do ogromnih poškodb prebivalstva. Kako je na take razmere pripravljeno naše zdravstvo?

ZIMICEVA: V primeru vojne ali naravne katastrofe pričakujemo mnogo poškodovanih in obolenih ljudi, slabše higiensko-epidemiološke razmere, pomanjkanje kadrov, zdravil, medicinske opreme in sanitetnega materiala.

Zato je potrebno zdravstveno varstvo organizirati povsod tako, da bo čimdlje delovalo tako kot v mirnodobnem obdobju, obenem pa bo čimbolj mobilno in prilagodljivo spremenjenim razmeram.

Za uspešno izvajanje kompleksnih ukrepov zdravstvenega varstva v SLO je potrebno že v mirnodobnem obdobju, poleg dobrih analiz in ocene ogroženosti ozemlja, načrtovanja mreže zdravstvenih ustanov, dobro izuriti kadre in organizirati delo.

V spremenjenih razmerah se mora prebivalstvo prizadevati kraja že od vsega začetka naloniti na lastne sile in sredstva. S svojim delovanjem se vključuje v sistem CZ, kjer ekipe

OKROGLA MIZA O MATERIALNI IN ZDRAVSTVENI OSKRBI V PRIMERU NARAVNIH NESREČ ALI VOJNE

Tudi najhujše nesreče se da omiliti, če smo nanje primerno pripravljene

CZ, prve medicinske pomoči in RK skrbje za higiensko profilaktične in protiepidemijske ukrepe. Njim se v delovanju pridružijo še zdravstvene postaje in zdravstveni dom s splošno medicinsko pomočjo.

Posebej naj poudarim, da so celotne priprave zdravstvenih delavcev in drugih sodelujočih v zdravstvenem varstvu za delo v spremenjenih razmerah lahko učinkovite samo tedaj, če predstavljajo stalen del njihovih rednih vsakodnevnih nalog v miru.

Kako načrtujemo organizacijo osnovnega zdravstvenega varstva naše občine v izrednih razmerah?

RAUBER: Zdravstveni dom Moste je v izrednih razmerah, vojni ali elementarnih za reševanje, enota za gašenje, enota za radiološko, kemično in biološko zaščito itd.), v manjših delovnih organizacijah pa so organizirane splošne enote CZ, v katerih so člani univerzalno usposobljeni za delovanje na vseh področjih. Podobno je CZ organizirana tudi v krajevskih skupnostih le še z eno pomembno nalogo, da je v primeru nesreče na območju KS, štab civilne zaščite KS tudi koordinator reševalnih akcij vseh subjektov na njenem območju. Ker je to izjemno zahtevna naloga, se prav v tem obdobju kadrovske in organizacijske krepitve štabi CZ v krajevskih skupnostih. Še pa pojavljajo težave, ker se kadri tem dolžnostim izmikajo. Izgovarjajo se z zadolžitvami v delovnih organizacijah in podobno. Lahko bi jih prisilili na podlagi zakonskega določila, ki obvezuje vse prebivalce od 16. do 65. leta starosti, pa vendar menimo, da to ne bi rodilo pravih sadov. Občani bi morali biti sami življenjsko zainteresirani za organizacijo in usposobitev v okviru splošnih ali specialnih enot civilne zaščite. Morali bi vedeti, da delovna obveznost v delovni organizaciji ne izključuje delovne obveznosti v krajevski skupnosti. Morali bi tudi vedeti, da vsa teža in odgovornost reševanja v krajevski skupnosti ne more ležati na upokojenih in mladini. To ni pošteno in ne humano tudi do svojih najbližjih, s katerimi živijo. Vsi bi se morali zavesti, da bo pomoč uspešna, če bo

NATALIJA ŠTURM ANKA DOMA-JOŠT POLDE KOŽAR IVAN PIVK

nesrečah v sklopu integriranega zdravstvenega varstva osnovna organizacija družnega dela, ki samostojno nadaljuje s svojim delom kot občinski zdravstveni dom. S svojo dejavnostjo organizacijsko in strokovno povezuje v celoto ostale delovne enote in zdravstvene postaje na območju občine.

Zdravstveni dom v izrednih pogojih razvija zdravstvene postaje, katerih organizacija dela je zasnovana tako, da zadovoljuje potrebe, ki bodo nastale v zvezi z disperzijo ali evakuacijo prebivalstva iz mesta ter evakuacijo vseh poškodovanih in bolnih, ki morajo nadaljevati z zdravljenjem v bolnišnicah ali stacionarnih oddelkih.

Zdravstveni dom v omenjenih razmerah formira tri tipe zdravstvenih postaj, ki se med seboj razlikujejo po obsegu dela ter kadrovski zasedbi.

Zdravstvene postaje ožjega tipa (A, B) so enake kot v mirnodobni organizaciji osnovnega zdravstvenega varstva in opravljajo predvsem naslednje naloge: ambulantno zdravljenje z zdravljenjem na domu ter delo na higiensko epidemiološkem področju, osnovni higiensko epidemiološki nadzor, vakcinacijo, dezinfekcijo ipd.

Zdravstvena postaja širšega tipa (R) opravlja v izrednih razmerah obsežnejše naloge, saj razen ambulantnega zdravljenja in osnovnih higiensko-epidemioloških nalog izvaja tudi naloge dispanzerjev, posvetovalnic in poliklinike. Te

rečemo, da so mladi med 14. in 18. letom dragocena rezerva, ki bi v izjemnih razmerah lahko nudila prebivalstvu občutno pomoč.

Omeniti moram tudi krvodajalstvo; o pomenu in kulturi dajanja krvi tudi poučujemo že osnovnošolce in zato imamo v krvodajalstvu lepe rezultate.

V krajevnih skupnostih imamo poleg zdravstvenih predavaj se tečaje za higiensko profilaktične ekipe in tečaje za nego bolnika ali poškodovanca na domu. Ne le, da usposabljam članke Rdečega križa, tudi druge prebivalce vabimo na predavanja in tečaje. Se mnogo več bi lahko na področju usposabljanja prebivalstva storili, če ne bi bili tako zelo omejeni s sredstvi.

Z obrambnimi načrti in številnimi vajami si našo učinkovitost za izjemne razmere nenehno ostriemo. Vendar se tudi tu pojavlja problem materializacije naših akcij. Saj si lahko mislite, da zbiranje oblačil in drugega materiala lahko organiziramo le, če imamo tudi primerne prostore za skladiščenje. Teh pa nam manjka.

V naravnih nesrečah ali vojni se rušijo domovi. Ljudje ostanejo brez strehe, ostajo brez staršev, neboljani so starejši ljudje...

DOMA-JOŠT: Pogoj za hitro in uspešno pomoč kategorijam prebivalstva, ki so v naravnih nesrečah ali v vojni najbolj ogroženi, je dobra organiziranost družbenih dejavnosti. Izvajalske organizacije, samoupravne interesne skupnosti in naš komite si v obrambnem načrtovanju prizadevamo to doseči. Vse šole in vrtci bodo nadaljevali z delom, delovni čas zaposlenih pa prilagajali potrebam. Imeli bodo oddelke začasno nastanite otrok, katerih starši bodo na opravljanju delovnih obveznosti, vpoklicani v vojsko, pogrešani, poškodovani ali mrtvi. Ti otroci in mladostniki bodo nameščeni k sorodnikom, v rejske družine ali v posebni zavod za otroke in mladostnike brez staršev.

Socialnovinarsvo dejavnost ne bodo izvajale socialne institucije, ampak se bo odvijala na terenu, po krajevskih skupnostih, v delovnih organizacijah, torej med ogroženim prebivalstvom. V krajevnih skupnostih in organizacijah družnega dela bodo delovne ekipe za socialno delo. Te ekipe bodo sestavljali v organizacijah zdravstvenega dela njihovi socialni, kadrovski in zdravstveni delavci, v krajevskih skupnostih pa upokojeni socialni delavci, delavci sorodnih poklicev ter študentje. Njihovo delo bo koordinirala občinska ekipa, v sodelovanju s Centrom za socialno delo, Rdečim križem in civilno zaščito.

Za brezdomce, begunce, deportirane, evakuirane in druge skupine ogroženih prebivalcev bo organiziran zbirni center, ki bo začasno postal njihov drugi dom. Ostareli, oslabele, bolni občani in invalidi, ki bodo ostali brez svojcev, bodo nameščeni v Dom starejših občanov in v družinsko varstvo.

Center za socialno delo bo skrbel za materialno pomoč vsem omenjenim kategorijam občanov in drugim, ki bodo ostali brez sredstev. Seznanjanje ljudi z organizacijo družbenih dejavnosti v naravnih nesrečah ali v vojni je zelo pomembno, saj v vsakem posamezniku že danes krepi občutek, da bo za njegove najbližje in najdražje poskrbljeno.

Kako je organizirano letošnje obrambno in samozaščitno usposabljanje prebivalstva in kaj želimo pravzaprav z njim doseči?

KOŽAR: V preteklih letih so nam delovni ljudje in občani dali pripombe na pomanjkljivo usposobljenost predavateljev in organiziranost usposabljanja, ki je zavoljo pomanjkanja ustreznih učnih sredstev še bolj prihajalo do izraza. Letos smo uvedli nekaj sprememb, prav veliko pa nam jih ni uspelo.

Predavatelji se se usposabljali na ravni občine, tisti iz KS in iz večjih organizacij združnega dela pa le na ravni mesta. Že lansko leto smo dali poudarek metodičnemu usposabljanju predavateljev. Najbolj prizadevani pa so izrazili željo po nadaljnjem izpopolnjevanju iz metodike obrambnega usposabljanja.

Za nazornejši pouk imajo predavatelji na voljo poleg prosojnic in diapozitivov, letos prvič, tudi video-film z istim naslovom. Menim, da bo tudi ta okrogla miza prispevala svoj del k izvajanju letošnje teme, saj bo preko Naše skupnosti, dosegla tudi tiste, ki se usposablja v KS in OZD iz kakršnihkoli razlogov ne morejo udeležiti in jih seznanila (čeprav skromno, pa vendarle) z njeno vsebino. To pa je bil, med drugim, tudi naš namen.

TURK: Želim predvsem, da bi ljudje razmišljali, se seznanili in tudi sami vključili v enote civilne zaščite ali druge oblike samozaščitnega organiziranja. Želim, da bi razumeli, da je v izjemnih razmerah človek dolžan skrbeti zase in za svoje najbližje ter, da se je zato dolžan nenehno organizirano usposabljaliti. Želim, da bi vedeli, kako smo za take razmere organizirani na ravni občine, kako na ravni delovne organizacije in kako v krajevni skupnosti. Želim, da bi se usposabljanja udeležili vsi vabljeni občani.

ZAKLJUČEK: PIVK: Tema je preobširna, da bi lahko povedali vse. To tudi ni bil namen tega pogovora. V pogovoru nisimo omenili problema vode, za silnih stranišč, možnosti uporabe avtomobilov v zasebni lasti in podobnem, ki zadevajo delovnega človeka. O teh in podobnih vprašanih se bodo delovni ljudje in občani pogovorili in dobili odgovore, na pogovorih ki bodo organizirani v KS in OZD.

Če pa želite, da o kakem konkretnem vprašanju pišemo v Naši skupnosti, nam to sporočite.

Naši pevski zbori in manjše vokalne skupine v KD Španski borci

Zveza kulturnih organizacij Ljubljana Moste-Polje je v torek, 19. aprila 88 pripravila v veliki dvorani kulturnega doma Španski borci srečanje pevskih zborov in manjših vokalnih skupin naše občine.

Ta vsakoletna prireditve nikakor ni tekmovalnega značaja, ampak le predstavitev delujočih vokalnih skupin, ki z večjim ali manjšim uspehom nastopajo širom občine, nekatere pa tudi v širšem slovenskem prostoru in celo v zamejstvu (ženski PZ HP Kolinska in mešani PZ Vevče). Ne nazadnje pa je to tudi priložnost, da se vsi pevci enkrat na leto srečajo – ne samo v dvorani in na odru, ampak po koncertu ob skromni zakuski, kjer ob kosmih in drugih materiala lahko organiziramo le, če imamo tudi primerne prostore za skladiščenje. Teh pa nam manjka.

V naravnih nesrečah ali vojni se rušijo domovi. Ljudje ostanejo brez strehe, ostajo brez staršev, neboljani so starejši ljudje...

DOMA-JOŠT: Pogoj za hitro in uspešno pomoč kategorijam prebivalstva, ki so v naravnih nesrečah ali v vojni najbolj ogroženi, je dobra organiziranost družbenih dejavnosti. Izvajalske organizacije, samoupravne interesne skupnosti in naš komite si v obrambnem načrtovanju prizadevamo to doseči. Vse šole in vrtci bodo nadaljevali z delom, delovni čas zaposlenih pa prilagajali potrebam. Imeli bodo oddelke začasno nastanite otrok, katerih starši bodo na opravljanju delovnih obveznosti, vpoklicani v vojsko, pogrešani, poškodovani ali mrtvi. Ti otroci in mladostniki bodo nameščeni k sorodnikom, v rejske družine ali v posebni zavod za otroke in mladostnike brez staršev.

Socialnovinarsvo dejavnost ne bodo izvajale socialne institucije, ampak se bo odvijala na terenu, po krajevskih skupnostih, v delovnih organizacijah, torej med ogroženim prebivalstvom. V krajevnih skupnostih in organizacijah družnega dela bodo delovne ekipe za socialno delo. Te ekipe bodo sestavljali v organizacijah zdravstvenega dela njihovi socialni, kadrovski in zdravstveni delavci, v krajevskih skupnostih pa upokojeni socialni delavci, delavci sorodnih poklicev ter študentje. Njihovo delo bo koordinirala občinska ekipa, v sodelovanju s Centrom za socialno delo, Rdečim križem in civilno zaščito.

Za brezdomce, begunce, deportirane, evakuirane in druge skupine ogroženih prebivalcev bo organiziran zbirni center, ki bo začasno postal njihov drugi dom. Ostareli, oslabele, bolni občani in invalidi, ki bodo ostali brez svojcev, bodo nameščeni v Dom starejših občanov in v družinsko varstvo.

Center za socialno delo bo skrbel za materialno pomoč vsem omenjenim kategorijam občanov in drugim, ki bodo ostali brez sredstev. Seznanjanje ljudi z organizacijo družbenih dejavnosti v naravnih nesrečah ali v vojni je zelo pomembno, saj v vsakem posamezniku že danes krepi občutek, da bo za njegove najbližje in najdražje poskrbljeno.

Kako je organizirano letošnje obrambno in samozaščitno usposabljanje prebivalstva in kaj želimo pravzaprav z njim doseči?

KOŽAR: V preteklih letih so nam delovni ljudje in občani dali pripombe na pomanjkljivo usposobljenost predavateljev in organiziranost usposabljanja, ki je zavoljo pomanjkanja ustreznih učnih sredstev še bolj prihajalo do izraza. Letos smo uvedli nekaj sprememb, prav veliko pa nam jih ni uspelo.

Predavatelji se se usposabljali na ravni občine, tisti iz KS in iz večjih organizacij združnega dela pa le na ravni mesta. Že lansko leto smo dali poudarek metodičnemu usposabljanju predavateljev. Najbolj prizadevani pa so izrazili željo po nadaljnjem izpopolnjevanju iz metodike obrambnega usposabljanja.

Za nazornejši pouk imajo predavatelji na voljo poleg prosojnic in diapozitivov, letos prvič, tudi video-film z istim naslovom. Menim, da bo tudi ta okrogla miza prispevala svoj del k izvajanju letošnje teme, saj bo preko Naše skupnosti, dosegla tudi tiste, ki se usposablja v KS in OZD iz kakršnihkoli razlogov ne morejo udeležiti in jih seznanila (čeprav skromno, pa vendarle) z njeno vsebino. To pa je bil, med drugim, tudi naš namen.

TURK: Želim predvsem, da bi ljudje razmišljali, se seznanili in tudi sami vključili v enote civilne zaščite ali druge oblike samozaščitnega organiziranja. Želim, da bi razumeli, da je v izjemnih razmerah človek dolžan skrbeti zase in za svoje najbližje ter, da se je zato dolžan nenehno organizirano usposabljaliti. Želim, da bi vedeli, kako smo za take razmere organizirani na ravni občine, kako na ravni delovne organizacije in kako v krajevni skupnosti. Želim, da bi se usposabljanja udeležili vsi vabljeni občani.

ZAKLJUČEK: PIVK: Tema je preobširna, da bi lahko povedali vse. To tudi ni bil namen tega pogovora. V pogovoru nisimo omenili problema vode, za silnih stranišč, možnosti uporabe avtomobilov v zasebni lasti in podobnem, ki zadevajo delovnega človeka. O teh in podobnih vprašanih se bodo delovni ljudje in občani pogovorili in dobili odgovore, na pogovorih ki bodo organizirani v KS in OZD.

Če pa želite, da o kakem konkretnem vprašanju pišemo v Naši skupnosti, nam to sporočite.

Poleg ostalih domačih skupin je na željo in predlog ženskega pevskega zbora HP Kolinska, ki letos praznuje 5-letnico delovanja, kot gost nastopil mešani pevski zbor Zveze obrtnih združenj in mladinskega kulturnega centra Körmend iz Madžarske.

Tudi letošnji koncert je bil po izbiri avtorjev in pesmi dokaj pester, saj so zbori poleg pesmi slovenskih in jugoslovanskih avtorjev uvrstili v svoje programe tudi pesmi drugih evropskih narodov!

Vsi zbori so dostojno in trenutnim razmeram primerno na koncertu zapeli vsak po tri pesmi. Lahko rečemo, da je bilo srečanje programsko in po izvajalski plati v celoti na višji ravni kot lansko leto.

Gostujoči zbor iz Madžarske je dokazal, da ima pevska tradicija tudi pri naših sosedih globoko tradicijo!

V stremiljenju za večjo kvaliteto bo treba še naprej iskati strokovno usposobljene zborovodje, zlasti pa znova in znova privabljaliti nove pevke in pevce ter pomlajevati zborove. Le tako in pa z vztrajnim in trdim delom se bodo zbori lahko lotevali tudi zahtevnejše zborovske literature, kar je poleg ostalega predpogoji za še višjo kvaliteto raven!

OB IZIDU DRUGE KNJIGE MOŠKRIČEVIH DRAMATSKIH DEL

Venec slovenske dramatike

Pred štirinajstimi leti so izšla štiri gledališka dela Jožeta Moškriča (Rdeče rože, Borba za kruh, Razkinkana morala, Dani se) v knjigi Rdeče cvetje slovenske dramatike. Urednik prof. dr. Milan Dolgan pa je poiskal, da se je tej knjigi pred dnevi pridružil še knjiga Venec slovenske dramatike s tremi nadaljnjimi gledališkimi deli: Lov, Zveze in razveze ter Ljubljanska komedija. Tako vstopja pred slovenskimi bralci (in, upajmo, da tudi pred gledalci) Moškričev dramski opus prvič v svoji celoti. Kaj pravi ob tem dogodku urednik obeh knjig (minigreda: tudi tretje, to je zbirke Moškričevih Pесmi, 1987)?

Pred letom 1935 je Moškrič napisal tri delavske drame in provincialno komedijo. Po tem letu pa je ustvaril še veliko mestno Ljubljansko komedijo (prejšnji naslov: Star mož in mlada žena), delavsko-kmečko ljudsko dramo Zveze in razveze ter zgodovinsko tragedijo Lov. Moškrič-dramatik je dal svoj odgovor na vse dramske izzive svojega časa, tematično je razširil tudi na ljubezen, ki je usodna stalnica in spremljalka človeka, naslikal je vse slovenske družbene plasti – od kmetstva do meščanstva in plemstva.

Ena od pobud za to razširitev opusa in motivske je bilo morda kruto oblastniško zatiranje plemenitih ljudskih težnji po celjskem zlati Svoboda leta 1935.

Moškrič je sedaj torej predstavil javnosti? V Moškričevi literarni zapuščini se že zanimiva povest za mladino, ki nima naslova, oziroma jo je pisatelj prijatelj France Cankar naslovil Slike iz zgodovine, jaz pa bi ji rajši dal naslov Slovenska povest. Napisal jo je v letu 1940. To je okrog 50 strani dolg rokopis na »škrnciljih« – romanirana zgodovina Slovencev od nasilnega odru, v resnici pa je primerna za poklicno gledališče. Ljudska drama Zveze in razveze pa je bila verjetno

prvič uprizorjena šele marca letos v Gornjem gradu.

Bojda Moškričevim rokopisom sem našla manjka kakšna list!

Da, dve drami sta nekoliko nepopolni. Zgradba Moškričevih dramskih del pa je tako klasično trdna, da mi manjkajočih delov ni bilo težko dopolniti. Moškrič ni mnogo zahajal v gledališče, polico več pa jebral gledališka dela. Toliko tega je sam režiral in celo nastopal kot igralec. Torej se mi je bilo treba le predati naravnemu toku njegove dramske gradnje. Upam, da mi je uspelo.

Moškrič je sedaj torej predstavil javnosti?

Lani jeseni sem se udeležil odkritja spomenika generalu Maistru. To nam je bilo zame veliko doživetje. Ko sem zagledal njegov kip, sem postal gnen. Spomnil sem se svoje mladosti. Spomnil sem se, kako globoko sem zaupal Maistrovim besedam in njegovim poveljem. Lepo mi je bilo na otvoritvi tega spomenika. Stari borci smo prepevali in se je enkrat zahvaljevali velikemu vojskovodji, ki nas je vodil od zmage k zmagi.

Moškričeva dramatika je izraz zdravega življenjskega ravnotežja, velike moralne odgovornosti ter težnje dati ljudem nekaj lepega. Prav je, da se Jože Moškrič zdaj kaže tudi v polnosti svojega umetniškega obdobja, tako kot je bilo že pred leti predstavljeno in ovrednoteno Moškričevu družbeno-

politično delovanje. Moškričev skladen, skorajda klasičen lik je preprosto veliki.

Tovariši Dolgan! Hvala vam za vse tri knjige Jožeta Moškriča. Še posebno za zadnjo, ki ste jo izdali v samozaložbi. Morda ste prav s tem

Program za mesec maj

18. maj ob 20. uri
Svečana otvoritev samostojne slikarske razstave akademskega slikarja Milana Kralja v Jelovčevem likovnem salonu. Razstavo smo pripravili v sodelovanju z Domom JLA.

19. maj ob 16.30
Srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov v organizaciji ZKO Ljubljana Moste-Polje.

19. maj ob 20. uri
Večer šansonov slovenskih avtorjev. Izvajalci Meri Avenak in ansambel Bojana Adamčiča.

20. maj ob 20. uri
Gledališka predstava: KUD Gornji grad – Jože Moškrič: Zveze in razveze. Prvič v Ljubljani drama našega občana in narodnega heroja. Režija dr. Franc Urlep.

23. maj ob 20. uri
Potopisno predavanje – Od karnevala v Riu do Amazonske džungle – Brazilija. Predavatelj Sašo Avsec. Predavanje z diapozitivi in glasbo.

24. maj ob 20. uri
Koncert peruanske in afriške glasbe. Izvajalca: Andrej Strmečki – tam-tam in vokal; Aleš Železnik – kitara in vokal.

26. maj ob 20. uri
Koncert pihalnega orkestra Vič.

27. maj ob 19.30
Večer izraznega plesa. Nastopa srednja glasbena in baletna šola.

30. maj ob 19. uri
Proslava ob dnevu organizacije Afriške solidarnosti.

2. junij ob 16. in 18. uri
Občinsko srečanje plesnih skupin.

Prvič v Ljubljani

V petek, 20. maja, ob 20. uri se nam obeta za našo občino in tudi širšo slovensko kulturno javnost zanimiv dogodek. V Kulturnem domu Španski